

ХМЕЛЬНИЦЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

ЗАТВЕРДЖУЮ

Декан факультету

Міжнародних відносин і права

Юрій МУДРИК
Підпис
Ім'я, ПРІЗВИЩЕ

2024 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Політичне лідерство в умовах невизначеності

Назва дисципліни

Галузь знань 05 - Соціальні та поведінкові науки

Спеціальність – 052 - Політологія

Рівень вищої освіти – Другий магістерський

Освітньо-професійна програма – Політологія

Обсяг дисципліни – 5 кредитів ЄКТС, Шифр дисципліни – ОПП.05

Мова навчання – українська

Статус дисципліни: обов'язкова (цикл професійної підготовки)

Факультет – Міжнародних відносин та права

Кафедра – Міжнародної комунікації та політології

Форма здобуття освіти	Курс	Семестр	Загальний обсяг		Кількість годин						Курсовий проєкт	Курсова робота	Форма семестрового контролю	
					Аудиторні заняття					Самостійна робота, в т.ч. ІРС			Залік	Іспит
			Кредити ЄКТС	Години	Разом	Лекції	Лабораторні роботи	Практичні заняття	Семінарські заняття					
Д	1	2	5.0	150	72	36	-	-	36	78	-	-	-	+

Робоча програма складена на основі освітньо-професійної програми «Політологія», за спеціальністю 052 «Політологія»

Робоча програма складена

Підпис(и) автора(ів)

ДОКТ. ПСИХОЛ. НАУК, ДОЦЕНТ Олесь ПОСВІСТАК

Науковий ступінь, вчене звання, Ім'я, ПРІЗВИЩЕ автора(ів)

Схвалена на засіданні кафедри

Міжнародної комунікації та політології

Протокол від 2. 09

2024 № 1

Зав. кафедри

Підпис

Ольга ЗАСЛАВСЬКА

Ім'я, ПРІЗВИЩЕ

Робоча програма розглянута та схвалена вченою радою факультету міжнародних відносин і права

Голова вченої ради факультету

Підпис

Юрій МУДРИК

Ім'я, ПРІЗВИЩЕ

2 ЛИСТ ПОГОДЖЕННЯ

Посада	Назва кафедри	Підпис	Ім'я, ПРІЗВИЩЕ
Гарант ОП	Міжнародної комунікації та політології		Ольга ЗАСЛАВСЬКА

3) Пояснювальна записка

Дисципліна «Політичне лідерство в умовах невизначеності» належить до дисципліни професійної підготовки і займає важливе місце у підготовці здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти, які навчаються за освітньо-професійною програмою в межах спеціальності 052 Політологія.

Пререквізити – Демократичне врядування, Е-демократія та цифрова держава, Професійно-орієнтований практикум іноземною мовою.

Кореквізити – Європейська та євроатлантична інтеграція та сталий розвиток, Міжцивілізаційні зіткнення на політичній мапі сучасного світу, Політичний аналіз, Переддипломна практика, Кваліфікаційна робота.

Відповідно до Стандарту вищої освіти зі спеціальності та освітньої програми дисципліна має забезпечити:

компетентності: **ІК.** Здатність розв'язувати складні задачі і проблеми дослідницького та/або інноваційного характеру у політичній сфері, що характеризуються невизначеністю умов і вимог, із застосуванням фахових досліджень та/або здійснення інновацій; **ЗК01.** Здатність до адаптації та дії в новій ситуації; **ЗК03.** Здатність розробляти проекти та управляти ними; **ЗК05.** Здатність вчитися та оволодівати сучасними знаннями; **ЗК06.** Здатність генерувати нові ідеї (креативність); **ЗК07.** Вміння виявляти, ставити та розв'язувати проблеми; **ФК01.** Усвідомлення природи та значення політики як специфічного виду людської діяльності та особливої сфери пізнання, включаючи розвиток уявлень про політику та її сучасні інтерпретації; **ФК03.** Критичне осмислення проблем та принципів функціонування та закономірностей розвитку влади та публічної політики, політичних інститутів та процесів, гендерної політики, світової політики та політики окремих країн та регіонів; **ФК04.** Здатність комплексно аналізувати владу та урядування, політичні системи, інститути та режими, політичні процеси та політичну поведінку у різних контекстах їх функціонування. **ФК06.** Здатність використовувати широкий спектр концептів і методів для інтерпретації та аналізу політики на місцевому, національному, європейському та глобальному рівні; **ФК07.** Спроможність ефективно виконувати політико-організаційні, експертно-аналітичні та консультаційні функції на національному та міжнародному рівні; **ФК08.** Усвідомлення можливостей і викликів глобальної демократії та відмінностей світоглядного мислення соціальних спільнот різних цивілізаційних локацій, а також особливостей і еволюції формування політичних цінностей у різних типах політичних режимів на національному, регіональному та глобальному рівнях; **ФК09.** Здатність впроваджувати принципи та інструменти е-демократії на основі програм і проєктів інститутів громадянського суспільства та держави задля інтенсифікації демократичних процесів, для забезпечення більш ефективного і прозорого процесу прийняття рішень на національному та місцевому рівнях.

програмні результати навчання: **ПРН01.** Застосовувати для розв'язування складних задач політології розуміння природи та значення політики як специфічного виду людської діяльності та особливої сфери пізнання, включаючи розвиток уявлень про політику та її сучасні інтерпретації, особливостей реалізації влади у різних політичних системах, їх соціально-економічного, історичного та соціокультурного контексту; **ПРН02.** Застосовувати спеціалізовані концептуальні знання з політології, що включають сучасні наукові здобутки у сфері професійної діяльності або галузі знань і є основою для оригінального мислення та проведення досліджень, критичне осмислення проблем у галузі та на межі галузей знань; **ПРН04.** Приймати ефективні рішення з питань політики, політичних наук і дотичних проблем, у тому числі у складних і непередбачуваних умовах; прогнозувати розвиток політичних процесів; визначати фактори, що впливають на них і на досягнення поставлених цілей; аналізувати і порівнювати альтернативи; оцінювати ризики та імовірні наслідки політичних рішень; **ПРН05.** Планувати, оцінювати та забезпечувати якість виконуваних робіт відповідно до встановлених вимог; **ПРН06.** Критично осмислювати принципи здійснення влади та публічної політики, політичних інститутів та процесів, світової політики та політики окремих країн та регіонів; **ПРН07.** Здійснювати управління складною діяльністю у сфері політики, політології та у ширших контекстах, розробляти плани і заходи з їх реалізації, забезпечувати якість освіти, оцінювати ефективність і результативність діяльності; **ПРН08.** Розробляти і реалізовувати наукові та прикладні проекти у сфері політології та з дотичних до неї міждисциплінарних напрямів з урахуванням методологічних, економічних, соціальних, правових та етичних аспектів; **ПРН09.** Аналізувати й комплексно оцінювати функціонування публічної політики, політичних інститутів і процесів на національному, регіональному та глобальному рівнях з урахуванням особливостей політичного мислення соціальних спільнот різних цивілізаційних локацій; **ПРН10.** Застосовувати навички з концептуалізації, розробки та реалізації ініціатив електронної демократії для посилення залучення громадян на всіх рівнях до публічного життя і, як результат, формування партисипативного стилю управління.

Мета дисципліни. Сформувати у здобувачів вищої освіти комплексне розуміння феномену політичного лідерства в сучасному світі та розвинути практичні навички, необхідні для ефективного лідерства в політичній сфері в умовах невизначеності.

Предмет дисципліни. Практичні аспекти лідерства, лідерство в його теоретичних, історичних, етичних, гендерних та практичних вимірах, а також механізми, стратегії та навички ефективного управління та прийняття рішень в умовах високої невизначеності та змін у сучасному політичному середовищі.

Завдання дисципліни. Систематизувати знання здобувачів вищої освіти щодо теоретичних аспектів політичного лідерства; розвинути уміння аналізувати політичні процеси та явища; навчити здійснювати управління репутацією та брендом політичного лідера, сформувати навички ефективної комунікації, ведення

переговорів та управління командою; розвинути розуміння важливості етичних аспектів політичного лідерства; підготувати до роботи в умовах невизначеності та прийняття складних рішень.

Результати навчання. Студент, який успішно завершив вивчення дисципліни, повинен **аналізувати** різні стилі політичного лідерства та **застосовувати** їх відповідно до контексту; **приймати ефективні управлінські рішення** в ситуаціях політичної кризи; **мобілізувати** суспільну думку для досягнення політичних цілей; **набуття навичок** налагодження довірчих і прихильних стосунків з людьми; **планувати, організовувати та контролювати** роботу групи з позиції лідера; **вміти використовувати** психологічні прийоми, методи, техніки для побудови продуктивних стосунків з послідовниками; **мотивувати** членів команди та послідовників, **будувати** продуктивні та гармонійні стосунки із ними; **застосовувати** навички саморегуляції та управління емоціями для прийняття зважених рішень в умовах політичного тиску та невизначеності; **формувати** імідж та **реалізовувати** стратегії управління репутацією.

4) Структура залікових кредитів дисципліни

Назва розділу (теми)	Кількість годин, відведених на:		
	Лекції	Семінарські заняття	СРС
Розділ 1. Теоретичні основи політичного лідерства			
Тема 1. Трансформація сутності лідерства у сучасному світі. Особливості політичного лідерства	4	4	8
Тема 2. Сучасна концептуальна модель політичного лідерства в представницьких демократіях. Лідерський капітал політичного лідера	2	2	4
Тема 3. Етичні аспекти політичного лідерства	2	2	5
Тема 4. Гендерний вимір політичного лідерства	2	2	5
Розділ 2. Політичне лідерство в політико-історичному контексті			
Тема 5. Демократія та політичне лідерство	2	2	4
Тема 6. Авторитарне лідерство у XX ст.	2	2	5
Тема 7. Політичне лідерство в умовах переходу до демократії	2	2	8
Тема 8. Еволюція політичного лідерства в умовах неавторитаризму	2	2	5
Розділ 3. Навички ефективного політичного лідера			
Тема 9. Стратегія політичного лідера в умовах невизначеності	4	4	5
Тема 10. Емоційний інтелект – стратегічний важіль політичного лідера	2	2	4
Тема 11. Управління репутацією та брендом політичного лідера	4	4	9
Тема 12. Комунікаційні стратегії політичного лідера та вплив на громадську думку	2	2	4
Тема 13. Психологічні технології ведення перемовин	2	2	4
Тема 14. Ефективне управління командою: як створити згуртовану політичну силу.	2	2	4
Розділ 4. Резильентність політичного лідера			
Тема 15. Психологічна стійкість політичного лідера як фундамент ефективного управління	2	2	4
Разом	36	36	78

5) Програма навчальної дисципліни

5.1. Зміст лекційного курсу

Номер лекції	Перелік тем лекцій, їх анотації	Кількість годин
1	Трансформація сутності лідерства у сучасному світі. Особливості політичного лідерства. Заняття 1 Нові виклики для політичного лідерства в сучасному світі. Трансформація сутності лідерства в сучасному світі: лідерство у VUCA та BANI світах. Літ.: [3]; [25]; [26]; [27].	2
2	Трансформація сутності лідерства у сучасному світі. Особливості політичного лідерства. Заняття 2 Сучасні теорії лідерства. Особливості політичного лідерства. Літ.: [3]; [22]; [25]; [26]; [27].	2
3	Сучасна концептуальна модель політичного лідерства в представницьких демократіях. Лідерський капітал політичного лідера. Сучасні моделі політичного лідерства. П'ятифакторна модель рис особистості. Стили лідерства. Мотивація політичного лідера. Стресостійкість політичного лідера. Лідерський капітал. Політичний капітал. Складові частини лідерського капіталу політичного лідера: капітал навичок, капітал взаємин, репутація. Літ.: [1]; [2]; [3]; [18]; [21].	2
4	Етичні аспекти політичного лідерства. Лідерство та етика. Етичні норми у політиці. Етичне та ефективне лідерство. Модель «міжособистісної довіри» і модель «соціальної влади». Етичні принципи політичного лідера. Інтегритет. Літ.: [3]; [7]; [8]; [12].	2
5	Гендерний вимір політичного лідерства. Гендерні бар'єри. Можливості в політичному лідерстві в умовах невизначеності. Гендерний баланс. Гендерна симетрія. Стратегії забезпечення гендерного балансу та симетрії в політичному лідерстві в умовах невизначеності Літ.: [1]; [3]; [12]; [14].	2
6	Демократія та політичне лідерство. Лідери та громадяни при демократії. Особливості політичного лідерства в президентських республіках. Політичне лідерство в парламентських республіках. Політичне лідерство та партії Літ.: [3]; [4].	2
7	Автократичне лідерство у XX ст. Політичне лідерство при недемократичних політичних режимах: особливості легітимації та специфіка здійснення влади. Політичне лідерство при військових режимах. Тоталітарні та авторитарні партійні лідери Літ.: [3]; [4].	2
8	Політичне лідерство в умовах переходу до демократії. Політичне лідерство та третя хвиля демократизації: джерела змін, способи	2

	переходу, успіх чи невдача демократичної консолідації. Політичне лідерство та встановлення авторитаризму. Роль політичних лідерів у нових демократіях. Дилеми трансформаційного лідерства Літ.: [3]; [4].	
9	Еволюція політичного лідерства в умовах неоавторитаризму. Стратегії націоналістичних популістів: від створення ворога до конструювання національної ідентичності. Еволюція авторитарних режимів: від класичних моделей до неоавторитаризму. Інструменти легітимації та утримання влади неоавторитарними політичними лідерами. Літ.: [3]; [4]; [8].	2
10	Стратегія політичного лідера в умовах невизначеності. Заняття 1 Поняття стратегії. Підходи до визначення стратегії. Співвідношення стратегії і тактики. Літ.: [3]; [14]; [19].	2
11	Стратегія політичного лідера в умовах невизначеності. Заняття 2 Стратегія і тактика в політичному лідерстві. Особливості побудови стратегії та вибору тактики в період невизначеності. Держава як суб'єкт стратегій. Літ.: [3]; [14]; [19].	2
12	Емоційний інтелект — стратегічний важіль політичного лідера. Поняття про емоційний інтелект. Складові емоційного інтелекту. Політичне лідерство та емоційний інтелект Літ.: [9]; [13]; [20].	2
13	Управління репутацією та брендом політичного лідера. Заняття 1 Імідж, бренд, репутація: суть та основні характеристики понять. Структура іміджу політичного лідера. Стратегії брендингу та іміджмейкінгу політичних лідерів. Літ.: [1]; [3]; [10]; [12]; [13]; [17]; [25].	2
14	Управління репутацією та брендом політичного лідера. Заняття 2 Репутація як складова іміджу політичного лідера. Критерії та методи оцінювання репутації. Управління репутацією в умовах невизначеності Літ.: [1]; [3]; [10]; [12]; [13]; [17]; [25].	2
15	Комунікаційні стратегії політичного лідера та вплив на громадську думку. Сучасні соціально-комунікаційні технології. Кризові комунікації. Стратегічні комунікації. Роль ЗМІ. Комунікаційні стратегії політичного лідера. Літ.: [1]; [9]; [12]; [19].	2
16	Психологічні технології ведення перемовин. Принципи, методи та механізми перемовного процесу. Вимоги до організації та проведення перемовин. Особливості ведення перемовин з терористами. Використання маніпулятивних технологій у процесі перемовин Літ.: [9]; [16]; [20].	2
17	Ефективне управління командою: як створити згуртовану політичну силу.	2

	Спільні цінності, ідеологія та стратегічна мета як основа згуртованої політичної сили. Ефективна комунікація з командою. Проблеми мотивації. Управління конфліктами в команді. Літ.: [1]; [11]; [14].	
18	Психологічна стійкість політичного лідера як фундамент ефективного управління. Поняття резильєнтності. Складові психологічної стійкості. Методи розвитку резильєнтності. Роль політичного лідера у розвитку резильєнтності послідовників Літ.: [3]; [15]; [22].	2
Разом		36

5.2 Перелік семінарських занять

Номер лекції	Теми семінарських занять	Кількість годин
1	Трансформація сутності лідерства у сучасному світі. Особливості політичного лідерства. Заняття 1 Нові виклики для політичного лідерства в сучасному світі. Трансформація сутності лідерства в сучасному світі: лідерство у VUCA та BANI світах. Літ.: [3]; [25]; [26]; [27].	2
2	Трансформація сутності лідерства у сучасному світі. Особливості політичного лідерства. Заняття 2 Сучасні теорії лідерства. Особливості політичного лідерства. Літ.: [3]; [22]; [25]; [26]; [27].	2
3	Сучасна концептуальна модель політичного лідерства в представницьких демократіях. Лідерський капітал політичного лідера. Сучасні моделі політичного лідерства. П'ятифакторна модель рис особистості. Стили лідерства. Мотивація політичного лідера. Стресостійкість політичного лідера. Лідерський капітал. Політичний капітал. Складові частини лідерського капіталу політичного лідера: капітал навичок, капітал взаємин, репутація. Літ.: [1]; [2]; [3]; [18]; [21].	2
4	Етичні аспекти політичного лідерства. Лідерство та етика. Етичні норми у політиці. Етичне та ефективне лідерство. Модель «міжособистісної довіри» і модель «соціальної влади». Етичні принципи політичного лідера. Інтегритет. Літ.: [3]; [7]; [8]; [12].	2
5	Гендерний вимір політичного лідерства. Гендерні бар'єри. Можливості в політичному лідерстві в умовах невизначеності. Гендерний баланс. Гендерна симетрія. Стратегії забезпечення гендерного балансу та симетрії в політичному лідерстві в умовах невизначеності Літ.: [1]; [3]; [12]; [14].	2
6	Демократія та політичне лідерство. Лідери та громадяни при демократії. Особливості політичного лідерства в президентських республіках. Політичне лідерство в парламентських республіках. Політичне лідерство та партії	2

	Літ.: [3]; [4].	
7	Автократичне лідерство у XX ст. Політичне лідерство при недемократичних політичних режимах: особливості легітимації та специфіка здійснення влади. Політичне лідерство при військових режимах. Тоталітарні та авторитарні партійні лідери Літ.: [3]; [4].	2
8	Політичне лідерство в умовах переходу до демократії. Політичне лідерство та третя хвиля демократизації: джерела змін, способи переходу, успіх чи невдача демократичної консолідації. Політичне лідерство та встановлення авторитаризму. Роль політичних лідерів у нових демократіях. Дилеми трансформаційного лідерства Літ.: [3]; [4].	2
9	Еволюція політичного лідерства в умовах неоавторитаризму. Стратегії націоналістичних популістів: від створення ворога до конструювання національної ідентичності. Еволюція авторитарних режимів: від класичних моделей до неоавторитаризму. Інструменти легітимації та утримання влади неоавторитарними політичними лідерами. Літ.: [3]; [4]; [8].	2
10	Стратегія політичного лідера в умовах невизначеності. Заняття 1 Поняття стратегії. Підходи до визначення стратегії. Співвідношення стратегії і тактики. Літ.: [3]; [14]; [19].	2
11	Стратегія політичного лідера в умовах невизначеності. Заняття 2 Стратегія і тактика в політичному лідерстві. Особливості побудови стратегії та вибору тактики в період невизначеності. Держава як суб'єкт стратегій. Літ.: [3]; [14]; [19].	2
12	Емоційний інтелект — стратегічний важіль політичного лідера. Поняття про емоційний інтелект. Складові емоційного інтелекту. Політичне лідерство та емоційний інтелект Літ.: [9]; [13]; [20].	2
13	Управління репутацією та брендом політичного лідера. Заняття 1 Імідж, бренд, репутація: суть та основні характеристики понять. Структура іміджу політичного лідера. Стратегії брендингу та іміджмейкінгу політичних лідерів. Літ.: [1]; [3]; [10]; [12]; [13]; [17]; [25].	2
14	Управління репутацією та брендом політичного лідера. Заняття 2 Репутація як складова іміджу політичного лідера. Критерії та методи оцінювання репутації. Управління репутацією в умовах невизначеності Літ.: [1]; [3]; [10]; [12]; [13]; [17]; [25].	2
15	Комунікаційні стратегії політичного лідера та вплив на громадську думку. Сучасні соціально-комунікаційні технології. Кризові комунікації. Стратегічні комунікації. Роль ЗМІ. Комунікаційні стратегії політичного лідера. Літ.: [1]; [9]; [12]; [19].	2

16	Психологічні технології ведення перемовин. Принципи, методи та механізми перемовного процесу. Вимоги до організації та проведення перемовин. Особливості ведення перемовин з терористами. Використання маніпулятивних технологій у процесі перемовин Літ.: [9]; [16]; [20].	2
17	Ефективне управління командою: як створити згуртовану політичну силу. Спільні цінності, ідеологія та стратегічна мета як основа згуртованої політичної сили. Ефективна комунікація з командою. Проблеми мотивації. Управління конфліктами в команді. Літ.: [1]; [11]; [14].	2
18	Психологічна стійкість політичного лідера як фундамент ефективного управління. Поняття резильєнтності. Складові психологічної стійкості. Методи розвитку резильєнтності. Роль політичного лідера у розвитку резильєнтності послідовників Літ.: [3]; [15]; [22].	2
Разом		36

У процесі підготовки до семінарських занять здобувачі вищої освіти набувають навичок аналізу різних стилів політичного лідерства та застосування їх відповідно до контексту; ефективного реагування на кризи в політичному середовищі; завоювання симпатії і довіру людей; планування та організації роботи групи з позиції лідера; використання психологічних методів та технік для побудови продуктивних стосунків з послідовниками; мотивування членів команди та послідовників, побудови продуктивних та гармонійних стосунків із ними; застосування навичок саморегуляції та управління емоціями для прийняття зважених рішень в умовах політичного тиску та невизначеності; проєктування іміджу політичного лідера та коригування репутації.

5.3 Зміст самостійної (у т. ч. індивідуальної) роботи

Самостійна робота студентів полягає у систематичному опрацюванні програмного матеріалу з відповідних джерел інформації, підготовці до участі в дебатах, симуляційних іграх, тренінгах та виконанні індивідуальних завдань.

Зміст самостійної роботи студентів денної форми навчання

Номер тижня	Вид самостійної роботи	Кількість годин
1	Опрацювання навчальних посібників, підготовка до семінарського заняття з Т1.	4
2	Опрацювання навчальних посібників, підготовка до семінарського заняття з Т1.	4
3	Опрацювання навчальних посібників, підготовка до семінарського заняття з Т2.	4
4	Опрацювання навчальних посібників, підготовка до семінарського заняття з Т3. Виконання індивідуального завдання.	5
5	Опрацювання навчальних посібників, підготовка до семінарського заняття з Т4. Виконання індивідуального завдання.	5
6	Опрацювання навчальних посібників, підготовка до семінарського заняття з Т5, підготовка до участі в дебатах.	4
7	Опрацювання навчальних посібників, підготовка до семінарського заняття з Т6. Виконання індивідуального завдання.	5
8	Опрацювання навчальних посібників, підготовка до семінарського заняття з Т7.	4
9	Опрацювання навчальних посібників, підготовка до семінарського заняття з Т7.	4
10	Опрацювання навчальних посібників, підготовка до семінарського заняття з Т8. Виконання індивідуального завдання.	5

11	Опрацювання навчальних посібників, підготовка до семінарського заняття з Т9. Виконання індивідуального завдання.	5
12	Опрацювання навчальних посібників, підготовка до семінарського заняття з Т10, підготовка до участі в тренінгу.	4
13	Опрацювання навчальних посібників, підготовка до семінарського заняття з Т11. Виконання індивідуального завдання.	5
14	Опрацювання навчальних посібників, підготовка до семінарського заняття з Т11.	4
15	Опрацювання навчальних посібників, підготовка до семінарського заняття з Т12.	4
16	Опрацювання навчальних посібників, підготовка до семінарського заняття з Т13, підготовка до симуляційної гри.	4
17	Опрацювання навчальних посібників, підготовка до семінарського заняття з Т14, підготовка до симуляційної гри.	4
18	Опрацювання навчальних посібників, підготовка до семінарського заняття з Т15, підготовка до тренінгу.	4
Разом		78

6) Технології та методи навчання

Процес навчання з дисципліни ґрунтується на використанні традиційних та сучасних технологій, зокрема: лекції (словесні, наочні з використанням візуалізації); семінарські заняття (інтерактивні методи (дискусія, дебати), тренінги, симуляційні ігри), самостійна робота (індивідуальні завдання). Сукупно, вони мають за мету сприяти оволодінню студентами спеціальною термінологією, а також набуття ними практичних навичок аналізу та узагальнення й формулювання висновків із матеріалу, що розглядається.

7) Методи контролю

Оцінювання студентів здійснюється у формі поточного та підсумкового контролю. Поточний контроль навчальних досягнень здобувачів вищої освіти здійснюється впродовж семестру з метою оцінювання рівня засвоєння ними навчального матеріалу під час усіх видів навчальних занять. Поточний контроль здійснюється під час семінарських занять, а також у дні проведення контрольних заходів, встановлених робочою програмою і графіком освітнього процесу. Поточний контроль проводиться у формі усних опитувань; оцінювання результатів участі у тренінгах, дебатах, симуляційних іграх; оцінювання результатів виконання індивідуальних завдань.

Підсумковий контроль проводиться у формі іспиту. Підсумкова оцінка з дисципліни складається із середньозваженої оцінки за результатами поточного контролю всіх видів навчальної роботи та оцінки за підсумковий контрольний захід (іспит).

8) Оцінювання результатів навчання студентів у семестрі

Система оцінювання навчальних досягнень здобувачів вищої освіти базується на аналізі знань і практичних навичок та здійснюється відповідно до Положення про контроль і оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти у Хмельницькому національному університеті.

Оцінювання результатів навчання включає такі елементи:

- усне опитування теоретичного матеріалу;
- участь у тренінгах, дебатах, симуляційних іграх;
- оцінювання доповідей, виступів;
- обговорення проблемних ситуацій;
- виконання індивідуальних завдань.

Оцінка на семінарському занятті складається з таких елементів: знання матеріалу теми; вміння обґрунтувати думку та оперувати основними категоріями; залучення до дискусій на семінарі; участь у тренінгах, дебатах, симуляційних іграх; уміння відповідати на питання опонентів, лаконічність і аргументованість відповідей, оцінювання ефективності опанування практичними навичками.

Теми 3, 4, 6, 8, 9 та 11 передбачають виконання індивідуальних завдань. У модульному середовищі до кожної теми представлено список завдань, з якого студент самостійно обирає одне. Під час оцінювання викладач звертає увагу на виконання всіх пунктів змісту завдання, обґрунтованість висновків та дотримання академічної доброчесності.

Кожний вид роботи з дисципліни оцінюється за інституційною чотирибальною шкалою. Семестрова підсумкова оцінка визначається як середньозважена з усіх видів навчальної роботи, виконаних і зданих позитивно з урахуванням коефіцієнта вагомості. Вагові коефіцієнти визначаються структурою дисципліни і важливістю окремих видів її робіт.

Пропущене семінарське заняття студент зобов'язаний відпрацювати у визначений викладачем термін, але не пізніше, ніж за два тижні до кінця теоретичного навчання у семестрі.

Структурування дисципліни за видами робіт і оцінювання результатів навчання студентів денної форми навчання у семестрі за ваговими коефіцієнтами

Аудиторна робота	Самостійна, індивідуальна робота	Семестровий контроль (іспит)
Теоретичне опитування на семінарських заняттях, участь у тренінгах, дебатах, симуляційних іграх	Виконання індивідуальних завдань	
0,5	0,1	0,4

Умовні позначення: ВК – ваговий коефіцієнт.

Критерії оцінювання за видами робіт

Оцінка за інституційною шкалою	Узагальнений критерій оцінювання
Відмінно	Здобувач вищої освіти глибоко і у повному обсязі опанував зміст навчального матеріалу, легко в ньому орієнтується і вміло використовує понятійний апарат; уміє пов'язувати теорію з практикою, впевнено висловлювати і обґрунтовувати свої судження. Відмінна оцінка передбачає логічний виклад відповіді державною мовою (в усній або у письмовій формі), демонструє якісне оформлення роботи. Здобувач вищої освіти не вагається при видозміні запитання, вміє робити детальні та узагальнюючі висновки. При відповіді допустив дві-три несуттєві похибки
Добре	Здобувач вищої освіти виявив повне засвоєння навчального матеріалу, володіє понятійним апаратом, орієнтується у вивченому матеріалі; свідомо використовує теоретичні знання для; виклад відповіді грамотний, але у змісті і формі відповіді можуть мати місце окремі неточності, нечіткі формулювання правил, закономірностей тощо. Відповідь здобувача вищої освіти будується на основі самостійного мислення. Здобувач вищої освіти у відповіді допустив дві-три несуттєві помилки.
Задовільно	Здобувач вищої освіти виявив знання основного програмного матеріалу в обсязі, необхідному для подальшого навчання та практичної діяльності за професією, передбачених програмою. Як правило, відповідь здобувача вищої освіти будується на рівні репродуктивного мислення, здобувача вищої освіти має слабкі знання структури дисципліни, допускає неточності і суттєві помилки у відповіді, вагається при відповіді на видозмінене запитання. Разом з тим, набув навичок, необхідних для виконання нескладних практичних завдань, які відповідають мінімальним критеріям оцінювання і володіє знаннями, що дозволяють йому під керівництвом викладача усунути неточності у відповіді.
Незадовільно	Здобувач вищої освіти виявив розрізнені, безсистемні знання, не вміє виділяти головне і другорядне, допускається помилок у визначенні понять, перекидає їх зміст, хаотично і невпевнено викладає матеріал, не може використовувати знання при вирішенні практичних завдань. Як правило, оцінка «незадовільно» виставляється здобувачу вищої освіти, який не може продовжити навчання без додаткової роботи з вивчення дисципліни.

Співвідношення інституційної шкали оцінювання і шкали оцінювання ЄКТС

Оцінка ЄКТС	Інституційна інтервальна шкала балів	Інституційна оцінка, критерії оцінювання		
A	4,75–5,00	5	Зараховано	Відмінно – глибоке і повне опанування навчального матеріалу і виявлення відповідних умінь та навичок
B	4,25–4,74	4		Добре – повне знання навчального матеріалу з кількома незначними помилками
C	3,75–4,24	4		Добре – в загальному правильна відповідь з двома-трьома суттєвими помилками
D	3,25–3,74	3		Задовільно – неповне опанування програмного матеріалу, але достатнє для практичної діяльності за професією
E	3,00–3,24	3		Задовільно – неповне опанування програмного матеріалу, що задовольняє мінімальні критерії оцінювання
FX	2,00–2,99	2	Незараховано	Незадовільно – безсистемність одержаних знань і неможливість продовжити навчання без додаткових знань з дисципліни
F	0,00–1,99	2		Незадовільно – необхідна серйозна подальша робота і повторне вивчення дисципліни

9) Питання для самоконтролю результатів навчання

1. Нові виклики для політичного лідерства в сучасному світі
2. Трансформація сутності лідерства в сучасному світі: лідерство у VUCA та BANI світах
3. Класичні теорії лідерства
4. Сучасні теорії лідерства
5. Особливості політичного лідерства
6. Концептуальна модель політичного лідерства Д. Офосу-Аніма
7. Лідерський капітал політичного лідера.
8. Лідерство та етика
9. Етичні принципи політичного лідера
10. Інтегритет в політичному лідерстві
11. Гендерні бар'єри та можливості в політичному лідерстві в умовах невизначеності
12. Стратегії забезпечення гендерного балансу в політичному лідерстві
13. Гендерна симетрія
14. Лідери та громадяни при демократії
15. Особливості політичного лідерства в президентських республіках
16. Політичне лідерство в парламентських республіках
17. Політичне лідерство та партії в умовах демократії
18. Політичне лідерство при недемократичних політичних режимах: особливості легітимації та специфіка здійснення влади
19. Політичне лідерство при військових режимах
20. Тоталітарні та авторитарні партійні лідери
21. Політичне лідерство та третя хвиля демократизації: джерела змін, способи переходу, успіх чи невдача демократичної консолідації
22. Політичне лідерство та встановлення авторитаризму у XXI ст.
23. Роль політичних лідерів у нових демократіях
24. Дилеми трансформаційного лідерства

25. Еволюція політичного лідерства в умовах неоавторитаризму
26. Стратегії націоналістичних популістів: від створення образу ворога до конструювання національної ідентичності.
27. Інструменти легітимації та утримання влади неоавторитарними політичними лідерами.
28. Стратегія політичного лідера в умовах невизначеності
29. Стратегія і тактика в політичному лідерстві
30. Держава як суб'єкт стратегій
31. Емоційний інтелект в політичному лідерстві
32. Імідж, бренд, репутація: суть та основні характеристики понять
33. Структура іміджу політичного лідера
34. Стратегії брендингу та іміджмейкінгу політичних лідерів
35. Репутація як складова іміджу політичного лідера.
36. Критерії та методи оцінювання репутації
37. Управління репутацією в умовах невизначеності
38. Поняття та складові резильєнтності
39. Методи розвитку резильєнтності
40. Роль політичного лідера у розвитку резильєнтності послідовників

10) Навчально-методичне забезпечення

Навчальний процес з дисципліни повністю і в достатній кількості забезпечений необхідними матеріалами, що розміщені в модульному середовищі для навчання Moodle. Доступ до ресурсу: <https://msn.khmnu.edu.ua/course/view.php?id=9349>

11) Рекомендована література

Основна

1. Гошовська В.А., Пашко Л.А. Політичне лідерство: навчальний посібник. Київ: НАДУ, 2013. 112 с.
2. Ofosu-Anim D. Political Leadership: A New Conceptual Framework. *Open Journal of Leadership*, 2022. 11, 398–421.
3. The Oxford Handbook of Political Leadership. Edited by R. A. W. Rhodes and Paul 't Hart. *Political Science*, 2014. 646 p.
4. Wiatr J. J. Political Leadership Between Democracy and Authoritarianism. *Comparative and Historical Perspectives*. Verlag Barbara Budrich: Opladen, Berlin, Toronto, 2022, 206 p.
5. Модульне середовище для навчання. Доступ до ресурсу: <https://msn.khmnu.edu.ua/>
6. Електронна бібліотека університету. Доступ до ресурсу: <https://library.khmnu.edu.ua/>

Додаткова

7. Афонін Е. А. Концептуальні засади взаємодії політики й управління: навч. посіб. / Е. А. Афонін, Я. В. Бережний, О. Л. Валецький [та ін.]. Київ: НАДУ, 2010. 300 с.
8. Єнтіс М. Є., Шитюк М.М. Проблема політичного лідерства в сучасній Україні. *Наукові праці: наук.- метод. журн.* 2004. Т. 34. No 21. С. 69–73.
9. Заславська О., Посвістак О., Налімова В. За лаштунками виборів: формування емоційного зв'язку як електоральна стратегія політичних лідерів та партій. *Вісник НЮУ імені Ярослава Мудрого*. 2024. С. 173–186.
10. Корнієнко В.О., Денисюк С.Г. Імідж політичного лідера: проблеми формування та практичної реалізації: монографія. Вінниця: УНІВЕРСУМ-Вінниця, 2009. 144 с
11. Лідерство та команда в публічному управлінні: конспект лекцій / укладачі: К. В. Таранюк, Я. В. Кобушко. Суми: Сумський державний університет, 2020. 175 с.
12. Політичне лідерство: навчальний посібник / В. А. Гапоненко, С. С. Бульбенюк, Н. М. Довганик та ін. Київ: КНЕУ, 2021. 324 с.

13. Гоулман Д., Бояціс Р., Маккі Е. Емоційний інтелект лідера / пер. з англ. Валерія Глінка. 3-тє вид. Київ: Наш Формат, 2021. 288 с
14. Політика в особах (Політичне лідерство на постсоціалістичному просторі: національний і регіональний контексти): навч. посібник / За заг. ред. проф. Ф. М. Рудича. Київ: ІПіЕНД ім. І. Ф. Кураса НАН України, 2012. 400 с.
15. Психологія тимбілдингу: навч. посіб. / О.Г. Романовський, В.В. Шаполова, О.В. Квасник, Т.В. Гура ; за заг. ред. О.Г. Романовського, С.В. Калашникової. Харків: Друкарня Мадрид, 2017. 92 с.
16. Тихомирова Є.Б., Постоловський С.Р. Конфліктологія та теорія переговорів: Підручник. Рівне: Перспектива, 2017. 240 с.
17. Трушевич Г. Іміджмейкінг у сучасних політичних технологіях: український досвід: дис. ... д-ра філос. наук: 23.00.02 / Нац. ун-т ім. І. І. Мечникова, Одеса, 2023. 205 с. URL:<http://surl.li/swsjd>.
18. Чорний А. В. Сучасні теорії лідерства: загальний огляд та структурна модель. Наукові записки Національного університету «Острозька академія». Острог: Вид-во НаУОА, червень 2018. № 9(37). С. 78–84.
19. Arterton F. Ch. Strategy and Negotiations in Politics. Strategy in Politics. Oxford University Press. Oxford University Press, 2023. P. 173–196.
20. Bar-On R. Emotional and social intelligence: Insights from the Emotional Quotient Inventory. Handbook of emotional intelligence. San Francisco: Jossey-Bass. 2000. P. 363–388.
21. Bennis M., Worthy P. The Leadership Capital Index: A New Perspective on Political Leadership. Oxford University Press, 2014. URL: https://www.researchgate.net/publication/307387788_The_Leadership_Capital_Index_A_New_Perspective_on_Political_Leadership.
22. Choudhury W. S., Collins D. Leadership in Times of Uncertainty. Luleå University of Technology Department of Social Sciences, Technology and Arts. 2021. 75 p.
23. Khalil R. The Crucial Role of Emotional Intelligence in Political Leadership. 2023. URL:<https://medium.com/@homeodynamicltd/the-crucial-role-of-emotional-intelligence-in-political-leadership-c215b9978bf4>
24. Ramesh S. The Role of Emotional Intelligence in Political Leadership: A Management Approach to Political Psychology. Journal of Psychology and Political Science. 2024. № 4(41). P. 10–16.
25. Samad A., Jerjawi K., Dadich A. Crisis Leadership: Political Leadership during the COVID-19 Pandemic. Sustainability, MDPI, 2022, vol. 15(1), pages 1-15.
26. Stöttinger B. BANI vs. VUCA: How Leadership Works in the World of Tomorrow, October 24, 2022. URL: <https://executiveacademy.at/en/news/detail/bani-vs-vuca-how-leadership-works-in-the-world-of-tomorrow/>
27. Murgatroyd S., Leadership in a VUCA | BANI World April 2024. URL: https://www.researchgate.net/publication/380163478_Leadership_in_a_VUCA_BANI_World
28. Willis P., Nadkarny S. Resilient Leadership: An experiment in reflective learning during the Covid-19 pandemic. Resilience Shift, UK, 2020, 110 p.

12) Інформаційні ресурси

1. Модульне середовище для навчання. Доступ до ресурсу: <https://msn.khmnu.edu.ua/>
2. Електронна бібліотека університету. Доступ до ресурсу: <https://library.khmnu.edu.ua/>
3. Репозитарій ХНУ. Доступ до ресурсу: <https://elar.khmnu.edu.ua/home>
4. Відкриті он-лайн курси на освітніх платформах. Доступ до ресурсу: <https://prometheus.org.ua>, <https://ed-era.com/>, <https://www.coursera.org/>, <https://www.udemy.com/>.